

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
Навчально-науковий інститут менеджменту та психології
Кафедра педагогіки, управління і соціальної роботи

ДИДАКТИЧНІ СИСТЕМИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
(шифр за ОПІ – ВС.14)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки
Освітньо-професійна програма: Педагогіка вищої школи

Робоча програма навчальної дисципліни «Дидактичні системи у вищій освіті» складена відповідно до навчального плану спеціальності «Педагогіка вищої школи»

Автор-укладач робочої програми
Сіданіч І.Л., д-р. пед. н., доцент;
професор кафедри
педагогіки, адміністрування і соціальної роботи

Робоча програма навчальної дисципліни «Дидактичні системи у вищій освіті» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» та «Християнська педагогіка» галузі знань 01 «Освіта/педагогіка» спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» – К. : ДЗВО УМО, 2019. – 48 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
педагогіки, адміністрування і соціальної роботи
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 11 від 22 травня 2019 р.)

Схвалено вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 5 від 13 червня 2019 р.)

□ Сіданіч І.Л., 2019 рік
□ ДЗВО «УМО», 2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Дидактичні системи у вищій освіті**» містить такі розділи:

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДИДАКТИЧНИХ СИСТЕМ

Тема 1. Вступ до вивчення курсу «Дидактичні системи у вищій освіті»

Тема 2. Предмет курсу «Дидактичні системи у вищій освіті»

Тема 3. Оцінювання ефективності пізнавальної діяльності здобувача вищої освіти

Тема 4. Класифікація предметних умінь. Термін навчання за навчальною діяльністю

Змістовний модуль 2. Сутність дидактичних систем у вищій освіті

Тема 5. Оптимізація навчального плану відповідно до вимог нормативних документів

Тема 6. Цілі навчання за структурним елементом програми НД

Тема 7. Зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисципліни

Тема 8. Види та форми навчальних занять у вищій школі

Змістовний модуль 3. Критерії технологічності дидактичної системи

Тема 9. Структурування навчального матеріалу

Тема 10. Рівень засвоєння навчального елемента

Тема 11. Апріорна дидактична система

Тема 12. Дидактична задача

Тема 13. Реальна дидактична система

Тема 14. Структура НД

Змістовний модуль 4. Технології впровадження інноваційних дидактичних систем у практику вищої школи

Тема 15. Європейська кредитно-трансферна система організації навчального процесу в закладах вищої освіти України

Тема 16. Представлення видів та форм НЗ у навчальних планах

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Плани лекційних занять

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Плани семінарських занять

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Орієнтовна тематика індивідуальних (групових) науково-дослідних завдань

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Дидактичні системи у вищій освіті”

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань 01. «Освіта/Педагогіка»	Нормативна	
	Спеціальність 011. «Освітні, педагогічні науки»		
Змістових модулів – 4	Освітньо-професійна програма «Педагогіка вищої школи», «Християнська педагогіка»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання за тематикою		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		-й	2-й
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 16 самостійної роботи студента – 134	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «магістр»	Лекції	
			6 год.
		Практичні, семінарські	
			10 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
год.	134 год.		
Вид контролю: екзамен			

Змістові модулі «Дидактичні системи у вищій освіті»	Кількість годин				Форма контролю
	Разом	Лекції	Практичні і заняття	Самостійна робота на робота студентів	
	150	6	10	134	Іспит

<p>ЗМ1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДИДАКТИЧНИХ СИСТЕМ</p> <p>Тема 1. Вступ до вивчення курсу “Дидактичні системи у вищій освіті ”</p> <p>Тема 2. Предмет курсу «Дидактичні системи у вищій освіті»</p> <p>Тема 3. Оцінювання ефективності пізнавальної діяльності студента</p> <p>Тема 4. Класифікація предметних умінь. Термін навчання за навчальною діяльністю</p>	2	2		2	
<p>ЗМ 2. Сутність дидактичних систем у вищій освіті</p> <p>Тема 5. Оптимізація навчального плану відповідно до вимог нормативних документів</p> <p>Тема 6. Цілі навчання за структурним елементом програми НД</p> <p>Тема 7. Зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисципліни</p> <p>Тема 8. Види та форми навчальних занять у вищій школі</p>	2	2		2	
<p>ЗМ 3. Критерії технологічності дидактичної системи</p> <p>Тема 9. Структурування навчального матеріалу</p> <p>Тема 10. Рівень засвоєння навчального елемента</p> <p>Тема 11. Априорна дидактична система</p> <p>Тема 12. Дидактична задача</p> <p>Тема 13. Реальна дидактична система</p> <p>Тема 14. Структура НД</p>	6	2		4	
<p>ЗМ 4. Технології впровадження інноваційних дидактичних систем у практику вищої школи</p> <p>Тема 15. Європейська кредитно-трансферна система організації навчального процесу</p> <p>Тема 16. Представлення видів та форм НЗ у навчальних планах</p>	2		2	2	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Дидактичні системи у вищій освіті» є формування у майбутніх викладачів вищої школи певних знань і умінь з основ теорії навчання у вищій школі, підвищення рівня педагогічної майстерності майбутнього викладача вищої школи шляхом покращання психолого-педагогічної підготовки майбутніх викладачів до викладацької діяльності.

Головним завданням викладання навчальної дисципліни «Дидактичні системи у вищій освіті» є формування готовності майбутніх викладачів вищої школи до підготовки студентської молоді до свідомого професійного самовдосконалення, саморозвитку, а через нього – продуктивної педагогічної діяльності.

Основні завдання викладання навчальної дисципліни «Дидактичні системи у вищій освіті» полягають у тому, щоб сформувати такі компетентності:

- виробити навички пропагування кращого досвіду педагогічної діяльності: при цьому може використовуватися форма пропаганди (виступи на методичних об'єднаннях і семінарах, педагогічних конференціях тощо) і позашкільна (виступи вчителів у районі, місті, підготовка статей, методичних рекомендацій, дисертацій тощо);
- сформувати практичні навички рефлексії і критичного мислення як психологічних механізмів попередження й вирішення конфліктних ситуацій, які виникають у колективі як з об'єктивних, так і з суб'єктивних причин;
- застосовувати індивідуальний підхід до майбутнього фахівця; диференційоване управління впровадження новаторського досвіду.
- розкрити дидактичні, психолого-педагогічні та методичні аспекти проведення змагань, конкурсів творчих робіт, методичних виставок; тижнів педагогічної творчості; особливості мотивації; характерологічні особливості, творчі уміння і психічні процеси.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після опанування теоретичного матеріалу курсу з питань дидактичних систем майбутні фахівці повинні

знати:

- мету, завдання, функції, структуру дидактичних систем у вищій освіті;
- сутність категорії «дидактична система», її основні складники та їхні характеристики, критерії та рівні класифікацію предметних умінь;
- термін навчання за навчальною діяльністю
- види та форми навчальних занять в ЗНЗ, критерії технологічності

дидактичної системи;

- ознаки традиційної та інноваційної дидактичних систем ВНЗ;
- методи і форми організації навчального процесу в сучасній вищій школі;
- специфіку кредитно-модульної системи організації навчального процесу;
- зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисципліни⁴
 - законодавчі та нормативно-правові акти щодо адаптації здобувачів вищої освіти до сучасних соціально-економічних умов суспільства;
 - сучасну парадигму освіти і роль викладача в інноваційному інформаційному просторі;

Уміти:

- визначити основні категорії курсу;
- оптимізувати навчальний план відповідно до вимог нормативних документів;
- визначати цілі навчання за структурним елементом програми НД;
- визначати зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисципліни; моделювати методи і форми організації навчального процесу в сучасній вищій школі;
- структурувати навчальний матеріал;
- визначати рівень засвоєння навчального елемента;
- аналізувати апріорну дидактичну систему;
- розробляти загальну схему розробки дидактичних систем;
- визначати критерії технологічності дидактичної системи;
- розрізняти та характеризувати ознаки традиційної та інноваційної дидактичних систем;
- чітко формулювати і диференціювати схожі поняття та терміни, вільно використовувати їх у професійній мові;
- самостійно аналізувати психолого-педагогічні джерела;
- здійснювати самоаналіз професійно-педагогічної компетентності;
- використовувати міжнародні, законодавчі, нормативно-правові документи адаптації здобувачів вищої освіти до сучасних соціально-економічних умов в суспільстві.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДИДАКТИЧНИХ СИСТЕМ

Тема 1. Вступ до вивчення курсу “Дидактичні системи у вищій освіті”

Структура курсу та його основні категорії. Основні поняття та визначення. Оцінювання ефективності пізнавальної діяльності студента. Класифікація предметних умінь. Термін навчання за навчальною

діяльністю.

Форми і види навчальних занять у вищому навчальному закладі. Компетентнісний підхід до оволодіння змістом вищої освіти.

Тема 2. Предмет курсу “Дидактичні системи у вищій освіті”

Дидактика як система, зміст, мета та завдання у двох головних напрямках: поповнення знань про кожний окремо взятий компонент і розширення уявлень про нові, більш глибокі зв'язки між її теоретичними компонентами.

Тема 3. Оцінювання ефективності пізнавальної діяльності здобувача вищої освіти

Оцінювання ефективності пізнавальної діяльності здобувача вищої освіти за основними принципами. Принципи теорії і методики навчання. Принцип науковості (спирається на закономірний зв'язок між змістом науки і навчального предмету). Принцип систематичності і послідовності (вимагає, щоб знання, вміння і навички формувалися в системі, в певному порядку, коли кожний наступне спирається на попереднє, готує до засвоєння нового). Принцип наочності (ефективність навчання залежить від ступеня концентрації сприйняття всіх органів почуттів людини). Принцип спрямування навчання на вирішення проблеми взаємозв'язку завдань освіти, виховання і розвитку (цей принцип через основні завдання навчання виявляє після цього опосередкований вплив на всі наступні компоненти навчання, включаючи і аналіз його результатів).

Принцип активності навчального середовища (середовище виступає третім рівноправним активним суб'єктом навчального процесу). Принцип забезпечення органічної єдності між мінливими вимогами ринку праці та консервативними можливостями системи освіти (передбачає механізми швидкого реагування системи освіти на змінювані потреби ринку праці, максимальну співпрацю між суспільством як замовником підготовки певних фахів і освітніми установами, як виконавцями).

Принцип необхідності неперервної самоосвіти (зміщення акцентів з формування фіксованого набору знань, умінь, навичок у студента на формування мотивації і навичок постійного самовдосконалення).

Тема 4. Класифікація предметних умінь. Термін навчання за навчальною діяльністю

Класифікація предметних умінь. Термін навчання за навчальною діяльністю, форми організації навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі. Характеристика основних методів і форм організації

навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі: лекція, семінар, практичне, лабораторне заняття, навчальна екскурсія, додаткове факультативне заняття, самостійна робота студентів.

ЗМ2. Сутність дидактичних систем у вищій освіті

Тема 5. Оптимізація навчального плану відповідно до вимог нормативних документів

Поняття «система» у контексті бінарного поняття «дидактична система» (А. Алексюка, А. Андрєєва, В. Бондаря, Н. Бордовської, А. Вербицького, І. Геращенко, Я. Голанта, В. Головенкіна, Б. Голуба, П. Гусака, О. Дубасенюк, В. Загвязинського, Л. Колток, О. Матвієнко. Педагогічна істина в системі педагогічного знання. Органічна педагогічна система, її розвиток в історичному і в логічному відношеннях.

Оптимізація навчального плану відповідно до вимог нормативних документів. Сутність поняття «дидактична система» у контексті педагогічних категорій: «дидактична концепція» «дидактична теорія»; сутність системної властивості цього поняття та компоненти дидактичної системи.

Вирізняння значень усталених словосполучень із ключовим словом «система»: «педагогічна система», «система освіти», «дидактична система», «система організації навчального процесу». Ієрархічність їх розташування: педагогічна система → дидактична система → система освіти → система організації навчально-виховного процесу тощо.

«Дидактична система» як модифікація терміну «педагогічна система». Дидактична система – складова педагогічної системи, як в цілому дидактика як наука – складова педагогіки: виокремлене за певними критеріями цілісне утворення, що характеризується внутрішньою цілісністю структур, утворених єдністю завдань, принципів, змісту, форм і методів навчання (І. Підласий); у реальній педагогічній практиці – «ту її частину, у якій реалізується навчальний процес, а в педагогічній теорії – відображення реального коду навчання» (Б. Грицюк, С. Домбровський, Р. Скульський); систему, яка «визначається трьома основними складовими: видом управління, видом інформаційного процесу, типом засобів передачі інформації і управління пізнавальною діяльністю».

Дидактична система як сукупність взаємозалежних між собою дидактичних компонентів (зміст, принципи, форми, методи, засоби навчання тощо), функціональність яких залежить від загальних парадигмальних (визначених історичними обставинами та суспільними потребами) вимог.

Компоненти дидактичної системи за А.Андрєєвим: мета (для

чого вчити?), зміст (чому навчатися?), технологічна підсистема: засоби (за допомогою чого?), методи (яким чином?), форми (у яких умовах).

Розрізнення термінів «дидактична система», «дидактична концепція», «дидактична теорія» вважається у наступному: концепція у відношенні до системи – її складова у вигляді сукупності доказових положень, теорія – окремі положення, що складають концепцію. У відношенні до дидактичної системи концепція, і теорія – її науково-доказові компоненти.

Опис дидактичної системи – до характеристики дидактичних категорій: «мета навчання», «викладання», «суб'єкт викладання», «учіння», «суб'єкт учіння», «освіта», «зміст навчання», «навчальний план», «навчальна програма», «навчальна дисципліна», «підручник», «навчальний посібник», «навчальний матеріал», «навчальна ситуація», «метод навчання», «самоосвіта» тощо. Вимоги держави і суспільства до змісту, обсягу та рівня підготовки громадян України визначені державним стандартом вищої освіти, який встановлений Базовим навчальним планом вищих навчальних закладів.

Тема 6. Цілі навчання за структурним елементом програми НД

Цілі навчання за структурним елементом програми НД. Форми контролю: переважає зовнішній поопераційний контроль у межах жорстко заданих правил. Домінує оцінка результату викладача (поточний, підсумковий контроль). Відсутність балансу між контролем і самоконтролем. Відсутність ефективної системи контролю індивідуальної траєкторії навчання кожного студента. Жорстка система поточного контролю індивідуальної траєкторії навчання кожного студента засобами системи тестування в on- і off-лайнних режимах. Уся інформація в зручному форматі отримується викладачем (зовнішній контроль). Створення ефективного середовища за ідеями Ж. Піаже для організації зручного самоконтролю, що активно формує мотивацію студента до навчальної діяльності. Забезпечення ефективного балансу між зовнішнім і внутрішнім контролем.

Тема 7. Зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисципліни

Зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисциплін. Вимоги до проведення занять у ВНЗ: організаційні, виховні, дидактичні, психолого-педагогічні, фізіолого-гігієнічні, управлінські, навчально-методичні – конкретні і загальні. Конкретні – до структури занять (постановка мети і завдань, наявність

необхідного обладнання, дотримання реалізації функцій того чи іншого заняття, врахування вже набутого студентами досвіду, розвиток мотиваційних засад навчання, організація різних видів діяльності на заняттях, залучення студентів до самостійної роботи, її планування, організація і контроль.

Загальні – зумовленість структури заняття його метою, завданнями, формою. Поняття «методи навчання» та їх характеристика. Функції методів навчання. Прийом як складова частина методу та самостійна дидактична категорія.

Основні підходи до класифікації методів навчання: за джерелами знань – пояснення, розповідь, бесіда, спостереження, демонстрація, ілюстрація, робота з книгою та підручником; самостійна робота студентів; вправи, практичні, лабораторні роботи; за характером пізнавальної діяльності – пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Набуття навичок самостійної педагогічної роботи: складання планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних та лабораторних занять, організації і проведення конференцій, наукових семінарів. Захист цих планів-конспектів.

Загальна підготовка до проведення занять: ґрунтовне ознайомлення з програмою відповідного курсу, підручниками і методичними посібниками. Точне і влучне формулювання теми і мети заняття; правильне визначення змісту й обсягу навчального матеріалу; вибір типу, найдоцільніших методів і методичних прийомів вивчення матеріалу; опрацювання першоджерел із теми заняття; підбір наочних посібників (карти, таблиці, діаграми, картини живопису, схеми, ілюстрації, діапозитиви, аудіо-, відеоматеріали, тощо). Набуття навичок розподілу навчального часу.

Проведення лекційних занять: узагальнення попереднього матеріалу і його зв'язок із поточним; дотримання принципів науковості, історизму, об'єктивності, зв'язку матеріалу з життям, наочності, систематичності, послідовності; застосування методів і прийомів подачі матеріалу, які активізують думку студентів; підтримання уваги студентів, збудження їхнього інтересу до навчального матеріалу; образний й емоційний виклад матеріалу; добре володіння літературною мовою, намагання не бути прив'язаним до конспекту; висновки й узагальнення в кінці лекції; формулювання запитань (чи посилання на методичні розробки семінарських, практичних, лабораторних занять) для наступних практичних занять.

Проведення практичних занять: визначення змісту та обсягу запитань, точне і ясне їх формулювання; чітке дозування часу при опитуванні; стимулювання активності аудиторії в процесі опитування; врахування при опитуванні індивідуальних особливостей

окремих студентів та аудиторії в цілому; коректне застосування критеріїв оцінок знань студентів.

Підготовка до проведення позааудиторної роботи (організація вечорів, зустрічей, екскурсій тощо). Поняття «навчально-методична робота» та його характеристика. Вимоги до навчально-методичної роботи викладача вищого закладу освіти.

Форми навчально-методичної роботи: робоча програма, навчальна програма, індивідуальний план роботи, методичні вказівки і рекомендації, завдання для самостійної роботи студентів, тести, навчально-методичний комплекс.

Тематика контрольних, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт. Рецензування науково-дослідних, творчих та кваліфікаційних робіт студентів.

Тема 8. Види та форми навчальних занять у вищій школі

Види та форми навчальних занять у вищій школі: проблемно-пошукові, дослідницькі. Продуктивна, пошукова діяльність, спрямована на створення студентами нового продукту (насамперед, інтелектуального, пізнавального). Веб-системи навчання (on- і off-line), мультимедійні методи представлення навчальної інформації.

Засоби навчання: наочні засоби. Слово викладача для передачі знань, підручники, кінофільми, магнітофон, навчальні пристрої, картини, карти, таблиці, машини, прилади, препарати, моделі, колекції, інструменти, історичні і географічні карти, графіки, діаграми та ін. Технічні засоби. Відеозаписи, радіо- і телевізійні передачі, діафільми, діапозитиви, транспаранти, кінопроектори, телевізори.

Технічні засоби. Інформаційно-комунікаційні технології (мультимедійне інтерактивне обладнання, електронні тренажери, електронні підручники, мультимедійні бібліотеки, віртуальні музеї та лабораторії, системи моделювання явищ і процесів). Коментоване викладання мультимедійних навчальних матеріалів. Ефективний доступ до баз даних навчального призначення. Мережеві засоби проведення відеоконференцій і відеолекцій. Ефективна система моніторингу навчальної діяльності. Дистанційні засоби організації самостійної роботи. Комп'ютерне тестування в режимах on- і off-line. Форми навчання. Лекційне, семінарське та практичне заняття. Диспут, семінар, конференція, «круглий стіл», симпозіум, дебати, колоквиум, дистанційне навчання, дидактичні, ділові ігри, рольові ігри.

ЗМ 3. Критерії технологічності дидактичної системи

Тема 9. Структурування навчального матеріалу

Структурування навчального матеріалу та ефективність

дидактичного процесу, залежність від адекватного вибору і фахової реалізації конкретних педагогічних технологій. Орієнтація на технологічний підхід у застосуванні арсеналу педагогіки як певну технологічність і самих форм і методів навчання, з погляду їх структури, конструювання і практичного застосування, і певною мірою первинного етапу проектування навчального процесу – формулювання педагогічних завдань.

Тема 10. Рівень засвоєння навчального елемента

Цілеспрямований розвиток творчої самодостатньої особистості. Формування професійних компетентностей, лідерських якостей, умінь працювати в групі. Зміст навчання: класичне навчання, технократичне; інтегрований, орієнтований на фундаментальний і прикладний аспект діяльності майбутнього фахівця. Методи навчання: репродуктивні, пояснювально-ілюстративні. Слідування еталонам (репродуктивна діяльність, засвоєння та відтворення учнями фіксованих знань і способів діяльності), що відповідає традиційним дидактичним цілям навчання як засвоєння пред'явлених зразків.

Тема 11. Апріорна дидактична система

Апріорна дидактична система. Цілі педагогічного спілкування викладача (інформаційна, ціннісно-орієнтаційна, спонукальна, соціальна). Функції педагогічного спілкування викладача (соціально-перцептивна, комунікативно-поведінкова, емоційна, соціальної самопрезентації).

Структура педагогічного спілкування. Стилі педагогічного спілкування (авторитарний, демократичний, ліберальний). Умови ефективності професійного мовлення викладача. Шляхи вдосконалення мовлення майбутнього викладача.

Тема 12. Дидактична задача

Дидактична задача. Мета навчання – опанування та засвоєння навчального матеріалу, озброєння системою знань, умінь і навичок, створення сучасного інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища. Методологічні вимоги: має спиратися на відповідну наукову концепцію, що охоплює філософське, психологічне, дидактичне і соціально-педагогічне обґрунтування досягнення освітніх цілей); системності (повинна мати всі ознаки системи: логіка процесу, взаємозв'язок усіх його частин, цілісність); керованості, що припускає можливість діагностичного цілепокладання, планування,

проектування процесу навчання, поетапної діагностики, варіювання засобами і методами з метою корекції результатів; ефективності (сучасні педагогічні технології існують у конкурентних умовах і повинні бути ефективними за результатами й оптимальними витратами, гарантувати досягнення запланованого стандарту навчання); відтворюваності – йдеться про можливість застосування (повторення, відтворення) педагогічної технології в інших однотипних освітніх установах, іншими суб'єктами.

Тема 13. Реальна дидактична система

Реальна дидактична система. Складові нових педагогічних дидактичних систем: соціальні перетворення і нове педагогічне мислення; педагогічна, психологічна науки, суспільні науки; передовий педагогічний досвід; досвід минулого, український і закордонний; народну педагогіку (Г. К. Селевко).

Дидактична система – системна категорія, орієнтована на дидактичне застосування наукового знання, наукові підходи до аналізу й організації навчального процесу з урахуванням емпіричних інновацій науково–педагогічного працівника і на досягнення високих результатів у професійній компетенції та розвитку особистості.

Тема 14. Структура НД

Предмет діяльності: загальний – нормативний курс, навчальний курс, спецкурс; ознайомлювальна, виробнича, переддипломна, педагогічна практика; конкретний – тема кожного заняття (теоретичного /лекційного/, практичного, семінарського, лабораторного, індивідуального).

Професійна підготовка викладача вищої школи. Проблеми професійної готовності педагога до викладацької діяльності. Рівні готовності викладача до педагогічної діяльності: репродуктивний (недостатній), адаптивний (низький), локально-моделюючий (середній), системно-моделюючий (високий), системно-моделюючий діяльність і поведінку (вищий).

Змістовий модуль 4 Технології впровадження інноваційних дидактичних систем у практику вищої школи

Тема 15. Європейська кредитно-трансферна система організації навчального процесу

ЕКТС дидактична система – модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів).

Заліковий кредит – одиниця виміру навчального навантаження, необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів.

Модуль – задокументована завершена частина освітньо–професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу.

Змістовий модуль – система навчальних елементів, поєднаних за ознакою відповідності певному навчальному об’єктові.

Мета впровадження ЕКТС- підвищення якості вищої освіти фахівців і забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників та престижу української вищої освіти у світовому освітньому просторі.

Практичне здійснення навчального процесу по кредитно–модульній системі дало можливість з’ясувати переваги і недоліки цієї системи, які є більш менш загальними для багатьох учбових закладів України.

Переваги ЕКТС: мобільність, можливість членів освітнього простору продовжувати навчання в інших країнах, можливість завдяки стандартизації дипломів – працевлаштуватися в інших країнах; вільний вибір предметів студентами; збільшення ролі студентського самоврядування; переорієнтацію на роботу студента протягом всього семестру, а не на випробувальній сесії.

Недоліки ЕКТС: практично неможливо реалізувати принцип мобільності; відсутня фактична можливість вільного вибору студентами предметів; студентам важко перевірити кількість отриманих балів протягом семестру; важко отримати необхідну навчальну літературу і матеріали для самопідготовки; зменшується доступність освіти; спостерігається погіршення її якості; значно збільшується навантаження на викладачів.

Тема 16. Представлення видів та форм НЗ у навчальних планах

Технології впровадження інноваційних дидактичних систем у практику вищої школи. Поняття педагогічної техніки та його зміст. Різновиди педагогічної техніки: внутрішня й зовнішня. Внутрішня техніка викладача: концентрація розумових і фізичних сил педагога на досягненні дидактичної і виховної мети, зняття зайвої напруги, розподіл уваги (велике, середнє, мале коло), спостереження за готовністю студентів до роботи, їхньою реакцією на виклад навчального матеріалу, активністю, зацікавленістю, створення творчої ділової атмосфери в аудиторії, збереження упевненості, самовладання за будь-яких умов, саморегуляція.

Зовнішня техніка викладача та її характеристика. Вербальні засоби – стилістичні (риторичні) фігури, тропи, звертання, риторичні запитання,

заохочувальні висловлювання (адгортація), діалогізація мовлення, різноманітне використання інтонаційно-просодичних засобів, створення ефективної вербальної комунікації.

Педагогічний імідж у професійній діяльності викладача. Педагогічна майстерність як мистецька дія в театрі. Педагогічна та акторська дія. Функції артистизму викладача: мотиваційна, мобілізаційна, атракційна, стимулююча, фасилітаторська. Педагогічна сумісність і педагогічне сприймання.

Комунікативність викладача вищої школи. Значення педагогічного спілкування як форми контактної педагогічної взаємодії. Мовлення і комунікативна поведінка викладача.

Поняття педагогічного спілкування і його особливості. Основні види педагогічного спілкування: безпосереднє, опосередковане, формальне, неформальне, індивідуальне, колективне, монологічне, діалогічне, полілогічне.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань 01. «Освіта/Педагогіка»	Нормативна	
	Спеціальність 011. «Освітні, педагогічні науки»		
	Освітньо-професійна програма «Педагогіка вищої школи», «Християнська педагогіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання за тематикою		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 16 самостійної роботи студента – 134	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «магістр»		6 год.
		Практичні, семінарські	
			10 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
год.	134 год.		
Вид контролю: екзамен			

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ до вивчення курсу «Дидактичні системи у вищій освіті»	2
2	Сутність дидактичних систем у вищій освіті. Оптимізація навчального плану відповідно до вимог нормативних документів	2
3	Технології впровадження інноваційних дидактичних систем у практику вищої школи	2

Лекції (Л) – це форма організації навчання, на якій забезпечується прослуховування й конспектування студентами короткого систематизованого викладу основного теоретичного матеріалу, засвоюються базові поняття. На лекціях розглядаються лише такі теми і питання, що необхідні для введення студентів до проблеми, мотивації та активізації їх подальшого самостійного вивчення матеріалу, слабо висвітлені в літературі, складні для самостійного вивчення, неоднозначно висвітлюються у підручниках і потребують демонстрації особистого ставлення лектора. Для роботи студентів на лекціях використовуються індивідуальні та групові завдання, що виконуються під керівництвом викладача на рівні засвоєння навчального матеріалу “запам’ятовування” і “осмислення”.

Лекції можуть відбуватись у *формі*: проблемної лекції, лекції-візуалізації, лекції-консультації, лекції-театралізації, бінарної лекції, лекції-прес-конференції, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з елементами мікровикладання студентів і т.п.

Можливі *методи*: розповідь, пояснення, ілюстрація, демонстрація, показ, презентація, рольова гра, бесіда, дискусія і т.п. *Загальний план проведення лекції* (послідовність і черговість етапів встановлює викладач): організаційні питання, повідомлення теми, цілей, плану, особливостей лекції, мотивація студентів; короткий огляд основних змістовних питань (з використанням ТСН); вправи на поглиблення розуміння та краще запам’ятовування теоретичного матеріалу (бліцопитування, термінологічний диктант, дискусія, бесіда, диспут, конкурс, вікторина, гра і т.п.); завдання для самостійної роботи з теоретичним матеріалом (конспектування, відповіді на запитання, формулювання запитань до викладача, заповнення таблиць, схем, наведення прикладів, мікровикладання, анкетування і т.п.); висновки, підсумки, зв’язок з подальшою темою.

Форми і методи проведення лекцій, питання, що розглядаються на лекції, визначаються викладачем відповідно до специфічних умов навчання, запитів студентів.

Тема 1. Вступ до вивчення курсу “Дидактичні системи у вищій освіті”

План лекції

1. Предмет курсу “Дидактичні системи у вищій освіті”, його зміст, мета та завдання.
2. Структура курсу та його основні категорії.
3. Розрізнення термінів «дидактична система», «дидактична концепція», «дидактична теорія» у відношенні до дидактичної системи і концепція, і теорія – її науково–доказові компоненти.
4. Характеристика дидактичних категорій: «мета навчання», «викладання», «суб’єкт викладання», «учіння», «суб’єкт учіння», «освіта», «зміст навчання», «навчальний план», «навчальна програма», «навчальна дисципліна», «підручник», «навчальний посібник», «навчальний матеріал», «навчальна ситуація», «метод навчання», «самоосвіта».
5. Вимоги держави і суспільства до змісту, обсягу та рівня підготовки громадян України, визначені державним стандартом вищої освіти.
6. Нормативно-правове забезпечення викладання курсу.

Тема 2. Сутність дидактичних систем у вищій освіті

План лекції

1. Органічна дидактична система, її розвиток в історичному і в логічному відношеннях.
2. Сутність поняття «дидактична система» у контексті педагогічних категорій: «дидактична концепція» «дидактична теорія»; сутність системної властивості цього поняття та компоненти дидактичної системи.
3. Дидактична система як складова педагогічної системи.
4. Вирізняння значень усталених словосполучень із ключовим словом «система»: «педагогічна система», «система освіти», «дидактична система», «система організації навчального процесу». Ієрархічність їх розташування.
5. «Дидактична система» як модифікація терміну «педагогічна система».

Тема 3. Технології впровадження інноваційних дидактичних систем у практику вищої школи

План лекції

1. Ефективність дидактичного процесу в залежності від адекватного вибору і фахової реалізації конкретної дидактичної системи.
2. Орієнтація на технологічний підхід у застосуванні арсеналу педагогіки вищої школи. Критерії технологічності.

3. Складові дидактичних технологій: соціальні перетворення і нове педагогічне мислення; педагогічна, психологічна науки, суспільні науки; передовий педагогічний досвід; досвід минулого, український і закордонний; народну педагогіку.

4. Технологія навчання – системна категорія, орієнтована на дидактичне застосування наукового знання, наукові підходи до аналізу й організації навчального процесу з урахуванням емпіричних інновацій.

5. Професійна підготовка викладача вищої школи. Проблеми професійної готовності педагога до викладацької діяльності. Рівні готовності викладача до педагогічної діяльності:

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисципліни	2
2.	Види та форми навчальних занять у вищій школі	2
3.	Порівняльна характеристика традиційної та інноваційної дидактичних технологій та структурування навчального матеріалу Критерії технологічності дидактичної системи	2
4.	Нормативні документи, що визначають зміст освіти. Програма навчальної дисципліни її зміст та структурування матеріалу	2
5.	Європейська кредитно-трансферна система організації навчального процесу в закладах вищої освіти України	2

Практичні заняття (ПЗ) – це форма організації навчання, на якій під керівництвом викладача відбувається закріплення і систематизація набутих теоретичних знань, формуються і розвиваються необхідні вміння і навички.

Для роботи студентів на практичних заняттях використовуються індивідуальні та групові завдання, що виконуються під керівництвом викладача на рівні засвоєння навчального матеріалу “застосування” і “створення”.

Практичні заняття можуть проходити у *формі*: семінару, тренінгу, ділової гри, прес-конференції, КВК, міжпредметного заняття, екскурсії і тощо.

Можливі *методи навчання*: дискусії і бесіди, виступи з доповідями, та інше. *Загальний план проведення практичного заняття* (послідовність і черговість етапів встановлює викладач):

1. Вступна організація, повідомлення теми, цілей, плану, особливостей практичного заняття, мотивація студентів.
2. Актуалізація теоретичних знань (бліцопитування, дидактичне

тестування, термінологічний диктант, дискусія, бесіда, конкурс, вікторина і тощо).

3. Практичні завдання (вправи, психодіагностика, спостереження, аналіз і вирішення ситуацій, дидактична гра, мікрвикладання, робота в малих групах, презентація групових проектів, дискусія, мозковий штурм і т.п.).
4. Висновки, підсумки, зв'язок з подальшою темою.

Вибір форм і методів проведення практичних занять, конкретних питань, що будуть розглядатись на практичному занятті, а також навчальних завдань здійснюється викладачем в залежності від конкретних умов навчання, запитів студентів.

Тема 1. Зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисципліни

План семінару

1. Освітньо-професійна програма підготовки – перелік нормативних навчальних дисциплін із зазначенням загального обсягу часу, відведеного для їх вивчення, та форм підсумкового контролю з кожної навчальної дисципліни.

2. Загальний обсяг часу для вивчення навчальної дисципліни - час для аудиторних форм навчання і самостійної роботи студентів. Співвідношення між обсягами аудиторних занять та самостійної роботи, форми і періодичність проміжного контролю - навчальний план вищого навчального закладу.

3. Освітньо-професійна програма (мінімальний обсяг годин для засвоєння дисциплін, вільно обраних студентом (не менше 25% загального обсягу годин). При розробленні освітньо-професійної програми -концепція підготовки фахівців за спеціальностями, які відповідають конкретному професійному спрямуванню, рекомендує перелік професійно орієнтованих навчальних дисциплін за вибором (мають бути включені вищими навчальними закладами до освітньо-професійної програми передбаченої майбутньої підготовки спеціалістів за конкретною спеціальністю).

Тема 2. Види та форми навчальних занять у вищій школі

План семінару

1. Лекція як навчальний діалог викладача зі студентами. Елементи технології лекції-діалогу. Елементи технології проблемної лекції. Елементи технології лекції-візуалізації. Елементи технології лекції-консультації. Елементи технології лекції-прес-конференції. Елементи технології лекції-дискусії. Елементи технології лекції-бесіди. Елементи технології лекції з елементами мікрвикладання.

2. *Діагностування* готовності студентів до опанування нового у професійній діяльності: *обговорення* головних теоретичних положень; педагогічна майстерність і педагогічний досвід; *категоріальний аналіз*

понять: педагогічний досвід, передовий педагогічний досвід, новаторський педагогічний досвід, опанування передового педагогічного досвіду.

3. *Підготувати розповідь* про досвід передового викладача.

4. *Групова дискусія*: "У чому полягає проблема вибору дидактичної системи? "

Тема 3. Критерії технологічності дидактичної системи. Порівняльна характеристика традиційної та інноваційної дидактичних технологій та структурування навчального матеріалу

План семінару

1. Традиційна технологія та інноваційна дидактична технологія.

2. *Підготувати розповідь* про зміст навчання: класичне навчання, технократичне; інтегрований, орієнтований на фундаментальний і прикладний аспект діяльності майбутнього фахівця.

3. *Діагностування* професійних компетентностей викладача, лідерських якостей, умінь працювати з різними дидактичними технологіями.

4. *Групова дискусія*: «Вимоги до проведення занять у ВНЗ за інноваційною технологією: організаційні, виховні, дидактичні, психолого-педагогічні, фізіолого-гігієнічні, управлінські, навчально-методичні – конкретні і загальні».

Тема 4. Нормативні документи, що визначають зміст освіти.

Програма навчальної дисципліни її зміст та структурування матеріалу

План семінару

1. Зміст освіти – науково обґрунтована система дидактичного та методично оформленого навчального матеріалу для різних освітніх і освітньо-кваліфікаційних рівнів. Визначення змісту освіти освітньо-професійними програмами підготовки фахівців.

2. Нормативні документи, що визначають зміст освіти в сучасній вищій школі: Державний стандарт освіти (структура, зміст, обсяг навчального навантаження, рівень підготовки студентів; обов'язковий мінімум змісту навчальних програм, максимальний обсяг навчального навантаження студентів, вимоги до рівня підготовки випускників є основою нормативних документів (навчальних планів, програм тощо).

3. Державний стандарт освіти — сукупність норм, які визначають вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів. Складові державного стандарту освіти: освітня (освітньо-кваліфікаційна) характеристика, нормативна частина змісту освіти і тести. Навчальна програма. Зміст навчального предмета, передбаченого навчальним планом, визначає його навчальна програма.

4. Компоненти державних стандартів вищої освіти:

Державний компонент, що охоплює: перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюють підготовку фахівців у вищих

навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями; перелік кваліфікацій за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями; вимоги до освітніх рівнів вищої школи (базової вищої освіти, повної вищої освіти); вимоги до освітньо-кваліфікаційних рівнів вищої школи (молодшого спеціаліста, бакалавра, магістра).

Галузевий компонент, який містить: освітньо-кваліфікаційні характеристики випускників вищих навчальних закладів; освітньо-професійні програми підготовки; засоби діагностування рівня освітньо-професійної підготовки; перелік спеціалізацій за спеціальностями вищої освіти.

Компонент вищого навчального закладу, що включає: варіативну частину освітньо-кваліфікаційної характеристики випускників вищих навчальних закладів; варіативну частину освітньо-професійної програми; варіативну частину засобів діагностування рівня освітньо-професійної підготовки.

Державні стандарти освіти, розроблені для кожного освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня та напряму підготовки (спеціальності), затверджує Кабінет Міністрів України, перегляд та перезатвердження не рідше одного разу на десять років.

Тема 5. Європейська кредитно-трансферна система організації навчального процесу в закладах вищої освіти України

План семінару

1. Поняття кредитно–модульної дидактичної системи та її зміст. Мета впровадження КМДС у підвищенні якості вищої освіти фахівців і забезпечення конкурентоспроможності випускників та престижу української вищої освіти у світовому освітньому просторі.

2. Кредитно–модульна дидактична система – модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць.

3. Заліковий кредит – одиниця виміру навчального навантаження, необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів.

4. Модуль – задокументована завершена частина освітньо–професійної програми. Змістовий модуль – система навчальних елементів, поєднаних за ознакою відповідності певному навчальному об’єктові.

5. Переваги і недоліки кредитно–модульної системи.

7. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Назва теми	Кіл.-ть
---	------------	---------

з/п		год
1.	<p>Предмет курсу «Дидактичні системи у вищій освіті»: Визначити умови оцінювання ефективності пізнавальної діяльності здобувача вищої освіти; розробити класифікацію предметних умінь, навичок за навчальною діяльністю; Визначити основні поняття теми та занести їх із поясненнями у тематичний словник. Скласти опорний конспект "Педагогічний професіоналізм діяльності викладача вищої школи". Охарактеризувати змістовно-функціональні компоненти професіоналізму (пізнавальна, проектувальна, конструктивна, організаторсько-практична, комунікативна, діагностична функції, естетичний і рефлексивний компоненти).</p>	9
2.	<p>Оптимізація навчального плану відповідно до вимог нормативних документів Цілі навчання за структурним елементом програми НД. Зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисципліни Види та форми навчальних занять у вищій школі Продіагностувати власну схильність до педагогічної професії: "Тест на схильність до педагогічної професії". Проаналізувати отримані результати. Розробити модель дидактичної системи за ЕКТС.</p>	9
3.	<p>Критерії технологічності дидактичної системи Рівень засвоєння навчального елемента, дидактична задача Апріорна дидактична система Реальна дидактична система Структура НД</p>	10
4.	<p>Порівняльна характеристика традиційної та інноваційної дидактичних технологій та структурування навчального матеріалу: Підготувати доповідь "Проблеми і перспективи вищої освіти" (назвати головні проблеми, висловити свої погляди на майбутнє вищої школи; виділити ту проблему, яку вважаєте головною, спробувати визначити її причини, запропонувати способи розв'язання). Підготувати розповідь про зміст навчання: класичне навчання, технократичне; інтегрований, орієнтований на фундаментальний і прикладний аспект діяльності майбутнього фахівця.</p>	8
5.	<p>Види та форми навчальних занять у вищій школі</p>	8

	<p>Охарактеризувати засоби навчання: наочні засоби.</p> <p>Технічні засоби. (мультимедійне інтерактивне обладнання, електронні тренажери, електронні підручники, мультимедійні бібліотеки, віртуальні музеї та лабораторії, системи моделювання явищ і процесів).</p> <p>Дистанційні засоби організації самостійної роботи. Комп'ютерне тестування в режимах on- і off-line. Форми навчання. Лекційне, семінарське та практичне заняття. Диспут, семінар, конференція, «круглий стіл», симпозіум, дебати, колоквиум, дистанційне навчання, дидактичні, ділові ігри, рольові ігри..</p>	
6.	<p>Зміст навчання за структурним елементом програми навчальної дисциплін:</p> <p>Вимоги до проведення занять у ВНЗ: організаційні, виховні, дидактичні, психолого-педагогічні, фізіолого-гігієнічні, управлінські, навчально-методичні – конкретні і загальні. Конкретні – до структури занять (постановка мети і завдань, наявність необхідного обладнання, дотримання реалізації функцій того чи іншого заняття; загальні – зумовленість структури заняття його метою, завданнями, формою.</p> <p>Форми навчально-методичної роботи: робоча програма, навчальна програма, індивідуальний план роботи, методичні вказівки і рекомендації, завдання для самостійної роботи студентів, тести, навчально-методичний комплекс.</p> <p>Тематика контрольних, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт. Рецензування науково-дослідних, творчих та кваліфікаційних робіт студентів.</p>	8
7.	<p>Набуття навичок самостійної педагогічної роботи:</p> <p>складання планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних та лабораторних занять, організації і проведення конференцій, наукових семінарів. Захист цих планів-конспектів;</p> <p>Загальна підготовка до проведення занять: ґрунтовне ознайомлення з програмою відповідного курсу, підручниками і методичними посібниками.</p> <p>Підготовка до проведення позааудиторної роботи (організація вечорів, зустрічей, екскурсій тощо). Поняття «навчально-методична робота» та його характеристика. Вимоги до навчально-методичної роботи викладача вищого закладу освіти.</p>	14
8.	<p>Методика проведення лекційних і семінарських занять:</p> <p>узагальнення попереднього матеріалу і його зв'язок із поточним; дотримання принципів науковості, історизму,</p>	12

	<p>об'єктивності, зв'язку матеріалу з життям, наочності, систематичності, послідовності; застосування методів і прийомів подачі матеріалу;</p> <p>Проведення практичних занять: визначення змісту та обсягу запитань, точне і ясне їх формулювання; чітке дозування часу при опитуванні; стимулювання активності аудиторії в процесі опитування; врахування при опитуванні індивідуальних особливостей; коректне застосування критеріїв оцінок знань студентів.</p>	
9.	<p>Найбільш поширені технології впливу на викладачів та студентську молодь:</p> <p>порівняльна характеристика основних технологій підсвідомого впливу на особистість;</p> <p>Ефективність дидактичного процесу - від адекватного вибору і фахової реалізації конкретних педагогічних технологій.</p> <p>Орієнтація на технологічний підхід у застосуванні арсеналу педагогіки</p>	15
10.	<p>Рівень засвоєння навчального елемента</p> <p>-Скласти опорний конспект "Педагогічний професіоналізм діяльності викладача вищої школи". Охарактеризувати змістовно-функціональні компоненти професіоналізму (пізнавальна, проектувальна, конструктивна, організаторсько-практична, комунікативна, діагностична функції, естетичний і рефлексивний компоненти).</p> <p>- Ознайомитися із професіограмою викладача вищої школи.</p> <p>- Підготуватися до дискусії "Чим ЕКТС краще за традиційну".</p> <p>- Продіагностувати власну схильність до педагогічної професії: "Тест на схильність до педагогічної професії". Проаналізувати отримані результати.</p> <p>.</p>	15
11.	<p>Нормативні документи, що визначають зміст освіти</p> <p>- визначити основні функції державних стандартів освіти- у забезпеченні досягнення і підтримання вищим закладом освіти високого рівня вищої освіти через реалізацію нормативної частини змісту освіти та самооцінки чи державної оцінки результатів роботи.</p> <p>- охарактеризувати складові державного стандарту освіти: освітня, освітньо-кваліфікаційна характеристики, нормативна частина змісту освіти і вибіркова частина змісту освіти.</p>	13
12.	Програма навчальної дисципліни її зміст та структурування	13

	матеріалу: - охарактеризувати види та форми НЗ у навчальних планах - розробити модель дидактичної системи за ЕКТС	
		Разом: 134

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання студента з навчальної дисципліни «Дидактичні системи у вищій освіті» сприяє поглибленню системи знань та практичних умінь для орієнтування в інформаційних потоках сьогодення. Індивідуальне науково-дослідне завдання оформлюється у вигляді контрольної роботи, яка складається із 2 частин:

Реферат призначений для етапного контролю самостійної роботи студента, він засвідчує, як студент уміє працювати над літературою, аналізувати, узагальнювати та робити правильні висновки. Завданням реферативної роботи є засвоєння реферативних форм наукової діяльності. Студенти повинні не просто опанувати способи відбору, групування та узагальнення інформації з навчальної дисципліни «Дидактичні системи у вищій освіті», а навчитися знаходити невирішені проблеми досліджуваної теми, дискусійні питання та підходи до окремих проблем, визначати ступінь достовірності інформації, яка міститься в літературі, її доказовість.

При виконанні реферативної науково-дослідної роботи студент має набути вміння:

- обґрунтовувати актуальність дослідження; визначати його об'єкт та предмет; формулювати мету та завдання дослідження;
- вести самостійний пошук інформації за визначеною темою (у бібліотеках, Інтернеті, на заняттях з психології тощо) та правильно оформляти її у списку використаних джерел;
- добирати інформацію, необхідну для повного висвітлення досліджуваної проблеми, відокремлення цієї інформації від другорядної (у межах цієї теми), з обов'язковим посиланням на використані джерела у тексті роботи;
- здійснювати аналіз та синтез знань і досліджень із проблеми; узагальнювати та класифікувати інформацію; зокрема, у вигляді структурно-логічних схем;
- логічно та послідовно розкривати тему;
- узагальнювати психологічні знання з проблеми та формулювати висновки з теоретичного огляду матеріалу;
- стилістично правильно оформляти наукову думку в реферативному ключі; грамотно будувати науковий реферативний текст, висновки і рекомендації;
- правильно оформляти наукову роботу.

При підготовці і написанні реферату необхідно:

- підібрати до теми необхідну літературу і глибоко її вивчити;
- обґрунтувати актуальність даної роботи, конкретизувати мету і завдання дослідження;
- узагальнити вивчений матеріал, спів ставити розглянуті в літературі поняття і теорії (з відповідними посиланнями на авторів);
- проілюструвати теоретичні посилання практичними висновками на основі особистих спостережень або експериментів, поєднавши їх з майбутньою професійною діяльністю;
- грамотно оформити роботу, вказавши при цьому план і список використаної літератури.

План роботи над рефератом або контрольною роботою

Перед написанням реферату студент повинен обов'язково продумати її виклад. Робота пишеться за планом і має такі розділи:

1. *Вступ*, у якому обґрунтовується актуальність теми, яка розглядається, її практична значущість.

2. *У першому розділі* дається аналітичний огляд вітчизняних та/або зарубіжних публікацій з теми роботи: викладаються результати, розкриваються наукові факти.

3. *Другий розділ* є основною частиною роботи, в якому відображується динаміка досліджуваної проблеми, виявляються її закономірності та особливості.

4. *Третій розділ* містить авторські пропозиції та методичні рекомендації щодо шляхів розв'язання проблеми.

5. *Висновки*, у яких підводять підсумки проведеної роботи. Вони подаються у вигляді окремих положень або методичних рекомендацій.

6. *Список використаної літератури* включає бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Список виконується в алфавітній послідовності за прізвищами авторів або назвами джерел. Кожний має свій порядковий номер.

Контрольна робота та реферат рецензуються викладачем і оцінюються за чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Вимоги до оформлення рефератів

Робота повинна бути оформлена технічно грамотно та структурована. При написанні і оформленні реферату потрібно користуватися методичними вказівками по його оформленню.

Використані в тексті цитати і дані повинні бути точними, їх необхідно подавати в лапках з обов'язковою вказівкою на джерело (автор, назва роботи, видавництво, рік видання, кількість сторінок). При згадуванні в тексті прізвищ, їх ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем. Не рекомендується в роботі вести виклад від першої особи однини чи множини.

В кінці контрольної роботи та реферату на окрему сторінку виноситься список використаної літератури, ставиться підпис студента і дата виконання. Робота має бути скріплена.

Допускаються різні способи виконання робіт формату А4 шрифтом Times New Roman № 14 міжрядковий інтервал – 1,5 (від руки, на ПК, друкований варіант). Нумерація сторінок арабськими цифрами без крапки, у верхньому правому куті сторінки, починаючи з титульної сторінки, хоча на ній номер сторінки не ставиться. Поля мають бути: зліва – 3,0, справа, зверху, знизу – 2,0.

Об'єм контрольної роботи та реферату – не менше 15 сторінок у друкованому вигляді.

При отриманні негативної оцінки робота разом з рецензією повертається студенту, який повинен доопрацювати її з урахуванням зауважень і повернути разом з рецензією для повної перевірки.

Орієнтовна тематика індивідуальних (групових) науково-дослідних завдань з дисципліни «Дидактичні системи у вищій освіті»:

1. Сутність і специфіка курсу “Дидактичні системи у вищій освіті”.
2. Професійна підготовка викладача вищої школи.
3. Проблеми професійної готовності педагога до викладацької діяльності.
4. Ефективність дидактичного процесу, його залежить від адекватного вибору і фахової реалізації конкретних педагогічних технологій.
5. Орієнтація на технологічний підхід у застосуванні арсеналу педагогіки.
6. Технологічність форм і методів навчання, конструювання і практичне застосування, проектування навчального процесу у формулювання педагогічних завдань.

Індивідуально-консультативна робота (ІКР) – це вид організації навчання, на якій відбувається консультування з виконання самостійних робіт та перевірка їх якості, перевірка засвоєння теоретичного і практичного матеріалу. ІКР може відбуватись у *формі*: індивідуального заняття, консультації, перевірки виконання індивідуальних завдань, контрольної роботи, колоквиуму, співбесіди, поточно-модульного контролю тощо. В якості *методів* пропонуються: дидактичне тестування, перевірка продуктів діяльності, усне і письмове опитування, звітування, ігри, вікторини, конкурси, аукціони і т.п.

Вибір форм і методів проведення індивідуально-консультативної роботи, конкретних завдань для контролю здійснюється викладачем в залежності від методики його роботи на лекційних і практичних заняттях, форм і методів самостійної роботи студентів, конкретних умов навчання.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні, семінарські заняття, індивідуальна робота в Інтернет, вивчення теоретичних питань та підготовка індивідуальних (групових) науково-дослідних завдань, що виносяться на самостійне опрацювання за списком рекомендованої літератури із висвітленням теоретичних та практичних результатів самостійної роботи здобувачів у вигляді окремих презентацій, таблиць, блок-схем, моделей тощо; наочні та роздаткові матеріали у вигляді презентацій.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль, який здійснюється у формі фронтального, індивідуального чи комбінованого контролю знань здобувачів освіти під час практичних занять, тестування, колоквиума, контрольних робіт, залік.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З ДИСЦИПЛІНИ

“Дидактичні системи у вищій освіті”

1. Предмет курсу “Дидактичні системи у вищій освіті”, його зміст, мета та завдання.
2. Структура курсу та його основні категорії. Основні поняття та визначення.
3. Дидактика як система, два головних напрями її розвитку: поповнення знань про кожний окремо взятий компонент і розширення уявлень про нові, більш глибокі зв'язки між її теоретичними компонентами.
4. Принципи теорії і методики навчання.
5. Принцип науковості (спирається на закономірний зв'язок між змістом науки і навчального предмету).
6. Принцип систематичності і послідовності (вимагає, щоб знання, вміння і навички формувалися в системі, в певному порядку, коли кожний наступне спирається на попереднє, готує до засвоєння нового).
7. Принцип наочності (ефективність навчання залежить від ступеня концентрації сприйняття всіх органів почуттів людини).
8. Принцип спрямування навчання на вирішення проблеми взаємозв'язку завдань освіти, виховання і розвитку (цей принцип через основні завдання навчання виявляє після цього опосередкований вплив на всі наступні компоненти навчання, включаючи і аналіз його результатів).
9. Принцип активності навчального середовища (середовище виступає третім рівноправним активним суб'єктом навчального процесу).
10. Принцип забезпечення органічної єдності між мінливими вимогами ринку праці та консервативними можливостями системи

освіти (передбачає механізми швидкого реагування системи освіти на змінювані потреби ринку праці, максимальну співпрацю між суспільством як замовником підготовки певних фахів і освітніми установами, як виконавцями).

11. Принцип необхідності неперервної самоосвіти (зміщення акцентів з формування фіксованого набору знань, умінь, навичок у студента на формування мотивації і навичок постійного самовдосконалення).

12. Сутність поняття «дидактична система» у контексті педагогічних категорій: «дидактична концепція» «дидактична теорія»; сутність системної властивості цього поняття та компоненти дидактичної системи.

13. Розрізнення термінів «дидактична система», «дидактична концепція», «дидактична теорія» (у відношенні до системи – її складова у вигляді сукупності доказових положень, теорія – окремі положення, що складають концепцію).

14. Характеристики дидактичних категорій: «мета навчання», «викладання», «суб'єкт викладання», «учіння», «суб'єкт учіння», «освіта», «зміст навчання», «навчальний план», «навчальна програма», «навчальна дисципліна», «підручник», «навчальний посібник», «навчальний матеріал», «навчальна ситуація», «метод навчання», «самоосвіта».

15. Вимоги держави і суспільства до змісту, обсягу та рівня підготовки громадян України визначені державним стандартом вищої освіти.

16. Педагогічна технологія, її основні методологічні вимоги (критерії технологічності: концептуальності; системності; керованості).

17. Складові нових педагогічних технологій: соціальні перетворення і нове педагогічне мислення; педагогічна, психологічна науки, суспільні науки; передовий педагогічний досвід; досвід минулого, український і закордонний; народну педагогіку.

18. Технологія навчання – системна категорія, орієнтована на дидактичне застосування наукового знання, наукові підходи до аналізу й організації навчального процесу з урахуванням емпіричних інновацій науково–педагогічного працівника і на досягнення високих результатів у професійній компетенції та розвитку особистості студентів.

19. Предмет діяльності: загальний – нормативний курс, навчальний курс, спецкурс; ознайомлювальна, виробнича, переддипломна, педагогічна практика; конкретний – тема кожного заняття (теоретичного /лекційного/, практичного, семінарського, лабораторного, індивідуального).

20. Професійна підготовка викладача вищої школи.

21. Проблеми професійної готовності педагога до викладацької діяльності.

22. Рівні готовності викладача до педагогічної діяльності: репродуктивний (*недостатній*), адаптивний (*низький*), локально-моделюючий (*середній*), системно-моделюючий (*високий*), системно-моделюючий діяльність і поведінку (*вищий*).

23. Кредитно–модульна дидактична система – модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів).

24. Заліковий кредит – одиниця виміру навчального навантаження, необхідного для засвоєння змістових модулів або блоку змістових модулів.

25. Модуль – задокументована завершена частина освітньо–професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу.

26. Змістовий модуль – система навчальних елементів, поєднаних за ознакою відповідності певному навчальному об’єктові.

27. Мета впровадження КМДС – підвищення якості вищої освіти фахівців і забезпечення на цій основі конкурентоспроможності випускників та престижу української вищої освіти у світовому освітньому просторі.

28. Практичне здійснення навчального процесу по кредитно–модульній системі: переваги і недоліки цієї системи.

29. Переваги кредитно–модульної системи: мобільність, можливість членів освітнього простору продовжувати навчання в інших країнах, можливість завдяки стандартизації дипломів працевлаштуватися в інших країнах; вільний вибір предметів студентами; збільшення ролі студентського самоврядування; переорієнтація на роботу студента протягом всього семестру, а не на випробувальній сесії.

30. Недоліки кредитно–модульної системи: практично неможливо реалізувати принцип мобільності; відсутня фактична можливість вільного вибору студентами предметів; студентам важко перевірити кількість отриманих балів протягом семестру; важко отримати необхідну навчальну літературу і матеріали для самопідготовки; зменшується доступність освіти; спостерігається погіршення її якості; значно збільшується навантаження на викладачів.

31. Поняття педагогічної техніки та його зміст. Різновиди педагогічної техніки: *внутрішня й зовнішня*.

32. Внутрішня техніка викладача: концентрація розумових і фізичних сил педагога на досягненні дидактичної і виховної мети, зняття

зайвої напруги, розподіл уваги (*велике, середнє, мале коло*), спостереження за готовністю студентів до роботи, їхньою реакцією на виклад навчального матеріалу, активністю, зацікавленістю, створення творчої ділової атмосфери в аудиторії, збереження упевненості, самовладання за будь-яких умов, саморегуляція.

33. Зовнішня техніка викладача та її характеристика. Вербальні засоби – стилістичні (*риторичні*) фігури, тропи, звертання, риторичні запитання, заохочувальні висловлювання (*адгортація*), діалогізація мовлення, різноманітне використання інтонаційно-просодичних засобів, створення ефективної вербальної комунікації.

34. Педагогічний імідж у професійній діяльності викладача. Педагогічна майстерність як мистецька дія в театрі. Педагогічна та акторська дія. Функції артистизму викладача: *мотиваційна, мобілізаційна, атракційна, стимулююча, фасилітаторська*. Педагогічна сумісність і педагогічне сприймання.

35. Традиційна технологія та інноваційна технологія. Мета навчання – опанування та засвоєння навчального матеріалу, озброєння студентів системою знань, умінь і навичок, створення сучасного інформаційно–комунікаційного педагогічного середовища.

36. Формування професійних компетентностей, лідерських якостей, уміння працювати в групі.

37. Зміст навчання: класичне навчання, технократичне; інтегрований, орієнтований на фундаментальний і прикладний аспект діяльності майбутнього фахівця.

38. Методи навчання: репродуктивні, пояснювально–ілюстративні. Слідування еталонам (репродуктивна діяльність, засвоєння та відтворення фіксованих знань і способів діяльності), що відповідає традиційним дидактичним цілям навчання як засвоєння пред'явлених зразків.

39. Проблемно-пошукові, дослідницькі.

40. Продуктивна, пошукова діяльність, спрямована на створення студентами нового продукту (насамперед, інтелектуального, пізнавального).

41. Веб-системи навчання (on– і off–line), мультимедійні методи представлення навчальної інформації.

42. Засоби навчання Наочні засоби.

43. Слово викладача для передачі знань, підручники, кінофільми, магнітофон, навчальні пристрої, картини, карти, таблиці, машини, прилади, препарати, моделі, колекції, інструменти, історичні і географічні карти, графіки, діаграми.

44. Технічні засоби. Відеозаписи, радіо– і телевізійні передачі, діафільми, діапозитиви, транспаранти, кінопроектори, телевізори.

45. Інформаційно–комунікаційні технології (мультимедійне

інтерактивне обладнання, електронні тренажери, електронні підручники, мультимедійні бібліотеки, віртуальні музеї та лабораторії, системи моделювання явищ і процесів).

46. Коментоване викладання мультимедійних навчальних матеріалів. Ефективний доступ до баз даних навчального призначення.

47. Мережеві засоби проведення відеоконференцій і відеолекцій.

48. Ефективна система моніторингу навчальної діяльності.

49. Дистанційні засоби організації самостійної роботи.

50. Комп'ютерне тестування в режимах on- і off-line.

51. Форми навчання: лекційне, семінарське та практичне заняття.

52. Диспут, семінар, конференція, «круглий стіл», симпозіум, дебати, колоквиум, дистанційне навчання, дидактичні, ділові ігри, рольові ігри.

53. Форми контролю: зовнішній поопераційний контроль у межах жорстко заданих правил. Відсутність балансу між контролем і самоконтролем. Відсутність ефективної системи контролю індивідуальної траєкторії навчання кожного студента. Забезпечення ефективного балансу між зовнішнім і внутрішнім контролем.

54. Комунікативність викладача вищої школи. Значення педагогічного спілкування як форми контактної педагогічної взаємодії. Мовлення і комунікативна поведінка викладача.

55. Поняття педагогічного спілкування і його особливості. Основні види педагогічного спілкування: безпосереднє, опосередковане, формальне, неформальне, індивідуальне, колективне, монологічне, діалогічне, полілогічне.

56. Структура педагогічного спілкування. Стилі педагогічного спілкування (авторитарний, демократичний, ліберальний).

57. Умови ефективності професійного мовлення викладача. Шляхи вдосконалення мовлення майбутнього викладача.

58. Методи і форми організації навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі.

59. Характеристика основних методів і форм організації навчально-виховного процесу в сучасній вищій школі: лекція, семінар, практичне, лабораторне заняття, навчальна екскурсія, додаткове факультативне заняття, самостійна робота студентів.

60. Вимоги до проведення занять у ВНЗ: організаційні, виховні, дидактичні, психолого-педагогічні, фізіолого-гігієнічні, управлінські, навчально-методичні – конкретні і загальні.

61. Конкретні вимоги – до структури занять (постановка мети і завдань, наявність необхідного обладнання, дотримання реалізації функцій того чи іншого заняття, врахування вже набутого студентами досвіду,

розвиток мотиваційних засад навчання, організація різних видів діяльності на заняттях, залучення студентів до самостійної роботи, її планування, організація і контроль.

62. Загальні вимоги – зумовленість структури заняття його метою, завданнями, формою.

63. Поняття «методи навчання» та їх характеристика.

64. Функції методів навчання. Прийом як складова частина методу та самостійна дидактична категорія.

65. Основні підходи до класифікації методів навчання: за джерелами знань – пояснення, розповідь, бесіда, спостереження, демонстрація, ілюстрація, робота з книгою та підручником; самостійна робота студентів; вправи, практичні, лабораторні роботи; за характером пізнавальної діяльності – пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

66. Набуття навичок самостійної педагогічної роботи: складання планів-конспектів лекцій, семінарських, практичних та лабораторних занять, організації і проведення конференцій, наукових семінарів. Захист цих планів-конспектів.

67. Загальна підготовка до проведення занять: ґрунтовне ознайомлення з програмою відповідного курсу, підручниками і методичними посібниками.

68. Точне і влучне формулювання теми і мети заняття; правильне визначення змісту й обсягу навчального матеріалу; вибір типу, найдоцільніших методів і методичних прийомів вивчення матеріалу; опрацювання першоджерел із теми заняття; підбір наочних посібників (карти, таблиці, діаграми, картини живопису, схеми, ілюстрації, діапозитиви, аудіо-, відеоматеріали, тощо).

69. Набуття навичок розподілу навчального часу.

70. Проведення лекційних занять: узагальнення попереднього матеріалу і його зв'язок із поточним; дотримання принципів науковості, історизму, об'єктивності, зв'язку матеріалу з життям, наочності, систематичності, послідовності; застосування методів і прийомів подачі матеріалу.

71. Проведення практичних занять: визначення змісту та обсягу запитань, точне і ясне їх формулювання; чітке дозування часу при опитуванні; стимулювання активності аудиторії в процесі опитування; врахування при опитуванні індивідуальних особливостей окремих студентів та аудиторії в цілому; коректне застосування критеріїв оцінок знань студентів.

72. Підготовка до проведення позааудиторної роботи (організація вечорів, зустрічей, екскурсій тощо).

73. Поняття «навчально-методична робота» та його характеристика. Вимоги до навчально-методичної роботи викладача вищого закладу освіти.

74. Форми навчально-методичної роботи: робоча програма, навчальна програма, індивідуальний план роботи, методичні вказівки і рекомендації, завдання для самостійної роботи студентів, тести, навчально-методичний комплекс.

75. Вимоги до рецензування науково-дослідних, творчих та кваліфікаційних робіт студентів.

76. Професійно значущі якості педагога в організації ефективної взаємодії зі студентами.

77. Майстерність викладача в забезпеченні ситуацій успіху студентів на лекції.

78. Дидактичні системи в сучасній вищій школі.

79. Види та форми навчальних занять у ВНЗ.

80. Оцінювання ефективності пізнавальної діяльності студента.

81. Класифікація предметних умінь.

82. Наскрізна програма підготовки та навчальний план.

83. Термін навчання за навчальною дисципліною.

84. Оптимізація навчального плану відповідно до вимог нормативних документів.

85. Цілі і зміст навчання за структурним елементом.

86. Структурування навчального матеріалу.

87. Априорна дидактична система.

88. Дидактична задача.

89. Реальна дидактична система.

90. Структура навчальної дисципліни.

91. Загальна схема розробки дидактичних систем.

92. Представлення видів та форм навчальних занять

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточний контроль та самостійна робота, Індивідуальне науково-дослідне завдання			Екзаме н	Всього о
Практичне завдання	Теоретичне завдання	Активність під час аудиторних занять		
30	20	10	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Курс “Дидактичні системи у вищій освіті” поєднує роботу на лекціях, практичних заняттях, консультаціях та самостійну роботу студентів. Для зарахування курсу “Дидактичні системи у вищій освіті” студент повинен виконати вимоги щодо знань та умінь, здати залік, виконати тестові завдання та написати контрольну роботу. На отримання балів за роботу з теоретичним матеріалом впливають такі вимоги до роботи студентів, як: своєчасність виконання завдань; повнота їх виконання; якість їх виконання; самостійність виконання; вірність виконання; творчість у виконанні; ініціативність студентів у роботі; систематичність та активність роботи на семінарських заняттях; виконання завдань для самостійного опрацювання;

При контролі системності та активності роботи на семінарських заняттях оцінці підлягає: рівень знань, продемонстрований у відповідях та виступах, активність при обговоренні питань, результати виконання та презентації практичних завдань.

При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці підлягають: самостійне опрацювання тем та окремих питань, самостійне виконання практичних завдань.

Обов'язковим завданням, що є умовою складання заліку, є реферування додаткової спеціальної літератури з курсу “Дидактичні системи у вищій освіті” та презентація її на занятті.

Студент має можливість отримати гарну оцінку лише за умов його постійної, якісної роботи з курсу; активної та творчої поведінки; наполегливості у отриманні необхідних знань та навичок.

Кількість правильних відповідей у тестових завданнях становить оцінку рівня знань студентів і подається в балах, найменший обсяг яких 75%.

Контрольна робота має готуватися відповідно до вимог написання та оформлення. Кінцевий залік має підсумкову форму. Для оцінювання необхідно використовувати загальні критерії оцінювання.

Рівень знань оцінюється за п'ятибальною системою. Умови отримання позитивних оцінок на іспит встановлюються в межах (у відсотках до максимального результату виконання встановленого переліку завдань):

«відмінно» – 90% та більше.

«добре» – 75-89%.

«задовільно» – 60-74%.

Оцінка „відмінно” ставиться тоді, коли студент показав глибокі знання з курсу: змістовно відповів на всі питання, розв'язав всі задачі,

вірно відповів на додаткові питання, достатньо впевнено оперує поняттями і методами.

Оцінка „добре” ставиться тоді, коли студент показав знання розділів дисципліни, вільно оперує основними поняттями, вірно вирішує всі завдання, але допустив деякі неістотні похибки.

Оцінка „задовільно” ставиться тоді, коли студент впевнено і вірно відповів на всі питання, але не зміг виконати завдання, допустив похибки, які за допомогою викладача виправив.

Оцінка „незадовільно” ставиться тоді, коли студент не зміг відповісти на поставлені питання, не виконав жодного завдання, допустив грубі похибки при відповідях на поставлені питання.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Опорний конспект лекцій; наочний супровід матеріалу лекцій у вигляді презентацій; нормативні документи: Закон України «Про вищу освіту», «Про інформацію» «Про доступ громадян до публічної інформації», «Про захист суспільної моралі»; Концепція впровадження медіа-освіти в Україні; класифікатори професій; ОКХ, ОПП (нормативна і варіативна частини), навчальні плани; положення про організацію навчального процесу у ВНЗ; навчальні програми дисциплін тощо.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА БАЗОВА

1. Альбарран Алан Б. Менеджмент електронних ЗМІ [Електронний ресурс] / переклад з англ. Н. Кашуби, А. Іщенко. — К.: Наука, 2009. — 296с. — Режим доступу: <http://books.google.com.ua>

2. Закон України «Про інформацію». Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938).

3. Закон України «Про доступ громадян до публічної інформації». Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI.

4. Закон України «Про захист суспільної моралі». Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV.

5. Андреев В.И. Педагогика : учебный курс для творческого саморазвития / В.И. Андреев. – Казань : Центр инновационных технологий, 2000. – 608 с.

6. Дуткевич Т.В. Психологічні основи використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки спеціалістів з вищою освітою / Т.В. Дуткевич // Використання інтерактивних та мультимедійних засобів у підготовці педагога: Зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2003. – 97с.

7. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту : Навч. Посібник / Л.М. Карамушка. – К. : Либідь, 2004. – 424 с.

8. Навчальний процес у вищій педагогічній школі : Навчальний посібник

/ За заг. ред. О.Г. Мороза. – К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – 337 с.

9. Педагогічний словник / За ред. Ярмаченка М.Д. – К. : Педагогічна думка, 2001. – 516 с.

10. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.І. Слєпкань. – К. : 2000. – 210 с.

ДОПОМІЖНА

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України : Історія. Теорія : Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузів / А.М. Алексюк // Міжнародний фонд "Відродження". – К. : Либідь, 1998. – 560 с.

2. Бутенко Н.Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: Навч. посіб. / [Н.Ю. Бутенко, Л.М. Грищенко] / За заг. ред. Н.Ю. Бутенко. – К. : КНЕУ, 2005. – 184 с.

3. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : Методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

4. Психологія діяльності та навчальний менеджмент : Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В.А. Козаков, М.В. Артюшина, О.М. Котикова та ін. / За заг. ред. В.А. Козакова/. – К. : КНЕУ, 2003. – 829 с.

5. Семиченко В.А. Психологія педагогічної діяльності: Навч. Посіб. – К.: Вища школа, 2004. – 335 с.

6. Педагогічна майстерність : Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін. / За ред. І.А. Зязюна/. – К. : Вища шк., 1997. – 349 с.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Международный электронный журнал «Высшее образование в Европе» [Электронный ресурс]. – Режим доступа до сайту: www.aha.ru/moscow64/educational_book

2. Навчальна програма «Педагогіка вищої школи» (для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників) / Левківський К.М., Іванов В.Ф., Даниленко В.І., Мележик В.П. та ін. [Електронний ресурс]. – К.: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Інститут інноваційних технологій і змісту освіти; Академія української преси – 2013. – 63 с. — Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/uploads/programm.pdf>

3. Національний Темпус-офіс в Україні. – Режим доступу до сайту: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>

4. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту : <http://www.mon.gov.ua>.

5. Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://www.unesco.org/>